



**DN. DVRANDI|| à Sancto Portiano, in Senten=||tias
Theologicas Petri Lombardi|| Commentariorum libri||
quatuor.||**

Durandus <de Sancto Porciano>

Antverpiæ, 1567

Quęstio tertia. Vtrum formę consecrationis corporis & sanguinis Christi
sint connexę.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72607](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72607)

tionem ad vltimum instans prolationis verborum, vt ita
tim dicitur, quia tunc corpus Christi est sub speciebus pa-
nis, & esset sensus hoc, i. corpus meum est corpus meum, sed
ita forma non congruit sacramento, quia per sacramentum
non efficitur, q. corpus Christi sit corpus, sed solum effici-
tur q. corpus Christi contineatur in sacramento, propo-
sio autē sic intellecta solum sentit, quod corpus Christi sit
corpus suum. Et ideo illa forma non signat quod efficitur
per sacramentum, quod est contra naturam cuiuslibet for-
mæ sacramenti. Si autem fiat demonstratio indiuidui vas-
gi dicendo hoc, i. contentum sub hoc, tunc propositio est
vera, & congrua forma, quod patet sic: formæ sacramen-
tales non solum sunt significatiuæ, sed etiã causatiuæ
eius quod significant, propter quod ad idem instans refe-
renda est eorum efficiencia & significantiã, sed eorum effi-
cienã est in vltimo instanti prolationis, ergo eorum sig-
nificantiã referenda est ad vltimum instans. Pro illo autē
instanti vera est demonstratio, quia in illo instanti cõtentū
sub speciebus est corpus Christi: forma etiã est congrua,
quia hoc efficitur per eam quod significatur, scilicet quod
corpus Christi sit contentum sub speciebus, vel econuerso
q. contentum sub speciebus sit corpus Christi. Hoc ta-
men sciendum est, q. licet in vltimo instanti prolationis
verborum sit corpus Christi sub speciebus, existentia ta-
men eius præsupponit ordine naturæ cõpletam significa-
tionem verborum, sicut effectus supponit causam. Sunt ta-
men simul tempore. Et hoc sufficit ad hoc quod vnum
per alterum demonstretur.

2) Ad secundum dicendum quod illa verba, Hoc est
corpus meum, Christus consecrando protulit, debent enim
sic ordinari in construendo: Accepit panem & benedixit
dicens: Hoc est corpus meum. Et postea fregit & dedit di-
scipulis. Et sic prolatio verborum præcessit traditionem
corporis discipulis factam.

QVÆSTIO TERTIA.

Vtrum formæ consecrationis corporis &
sanguinis Christi sint connexæ.

Tho. 3. q. 78. ar. 6.

AD Secundum proceditur. Et arguitur quod formæ
huius Sacramenti sint connexæ, ita scilicet q. vna
non habeat suum effectum nisi alia prolata, quia effectus
istarum formarum est, quod corpus & sanguis Christi sint
in hoc sacramento realiter, sed corpus Christi non est sine
sanguine, nec sanguis Christi est sine eius corpore, ergo
forma quæ est ad consecrationem corporis non habet suū
effectum sine forma quæ est ad consecrationem sanguinis, nec
econuerso.

1) Itē si istæ formæ non essent cõnexæ, sed totaliter dispa-
ratæ, tunc vna forma posset proferri per vnum ministrum
& haberet suum effectum. Et alia forma per alium mini-
strum, & similiter haberet suum effectum. Hoc autem vi-
detur incõueniens, cum ambæ formæ pertineat ad vnum
sacramentum, ergo & illud ex quo sequitur.

2) Itē in quâdam in baptismo sunt tres immersiones, &
ter dicitur, ego baptizo te, in sola vltima immersione, &
verborum prolatiōe habetur effectus baptismi, similiter er-
go cū in hoc sacramento sint duæ materiæ & duæ formæ,
videtur q. in prolatione vltimæ formæ solū habeatur effe-
ctus huius sacramenti.

3) In contrariū arguitur, quia si prolatis istis verbis,
hoc est corpus meum, non esset ibi corpus Christi verum, illa
verba non essent vera, & sic in sacramento summæ verita-
tis esset falsitas, quod est valde incõueniens, ergo & il-
lud ex quo sequitur, videlicet q. prima verba non habeant
suum effectum nisi prolatis secundis.

RESPONSTIO. Videnda sunt duo. Primum est
de connexionem formarum. Secundum est de præminen-
tia vnius ad alteram.

1) Quantum ad primū dicendū est, q. formæ non sunt con-
nexæ ita q. vna non habeat suum actum sine alia, imo quæ-
libet habet suum effectum etiã si altera non proferatur;
quod patet, quia forma debet proportionari materiæ, sed
materiæ huius sacramenti sunt distinctæ, in nullo ab inui-
cem dependentes, ergo & formæ quantum ad efficaciam
non dependent ab inuicem. Secundo, quia sacramentum
quod non habet impedimētum statim habet efficaciam in

prolatione verborū, vel nunquā, sed sacramentū hoc non
potest habere impedimētum ex parte materiæ, quæ est pa-
nis & vinum, supposito q. panis sit triticus, & vinū de vi-
te, ergo facta prolatione super materiam statim sacramē-
tum habet suam efficaciam. Tertio, quia cum hoc sacra-
mentum sit propter vsu suum, si non posset consecrari
vna materia sine alia, videretur quod vna non posset vel
non deberet sumi sine alia, quod est falsum, quia populus
sumit sub forma panis & non sub specie vini, hoc etiã ha-
bet ritus ecclesiæ, quia facta consecratione panis ante con-
secrationem vini statim ostenditur corpus Christi, vt ad-
randum quod non fieret nisi esset consecratum, aliàs esset
causa vel occasio idololatriæ.

2) Quantum ad secundum sciendum est q. cum sacra-
mentum istud consistat in consecratione materiæ, & non
in eius vsu vel effectu, ideo præminētia vnius formæ ad
alteram debet atēdi secundum id q. continetur sub vna
specie, vel sub altera. aliquid autem continetur sub spe-
ciebus prædictis. Vno modo directē ex vi sacramenti.

3) Alio modo ex concomitantia. Primo modo continetur
sub speciebus panis solum corpus Christi, & sub specie-
bus vini solus sanguis Christi, sicut ipse formæ præcisē
hoc innuunt. Et quantum ad hoc forma cõsecrationis con-
poris præminet formæ cõsecrationis sanguinis, quia cor-
pus Christi quod pertinet ad intraneitatem & efficiētiã
naturæ humanæ. Christo assumpto præminet sanguini,
qui non pertinet intrinsecē ad essentiam humanæ naturæ à
Christo assumpto, sed est humor in via ad conuersionem
in corpus Christi quantum est de cursu naturæ.

4) Quantum autem ad ea quæ cõtinentur in hoc sacra-
mento ex concomitantia vna forma non præminet alteri,
quia, vt cõmuniter tenetur, totus Christus cõtinetur sub
vtraq. specie, de quo tamen inferius inquiretur.

5) Ad primū arg. dicendum quod corpus & sanguis
Christi sunt in hoc sacramento vt veniant in vsu fide-
lium per modum cibi & potus mediāritibus speciebus: &
quia aliquis potest vti cibo sine potu, vel potu sine cibo,
ideo siue solum corpus Christi sit sub speciebus panis ex
vi sacramenti, & solus sanguis sub speciebus vini, siue to-
tus Christus sit sub vtraq. specie ex concomitantia, vna ta-
men species potest consecrari sine alia, & venire in vsu
fidelium.

6) Ad secundum dicendum q. quantum est de necessita-
te sacramēti vna forma posset proferri super suam mate-
riam per vnum ministrū, & alia per alium. Sed tales mi-
nistri essent puniendi de tanta temeritate, si tamen sacer-
dos facta cõsecratione corporis moreretur, alius sacerdos
deberet supplere consecrando sanguinem, ne sacramen-
tum remaneret imperfectum, sicut habetur ex statuto cõ-
cilij Tolerani, vel secundum Innocentium, III. Hostia iam
consecrata esset ponenda seorsum, & super aliam non con-
secratam vna cū vino esset faciendā vna consecratio, inci-
piendo à principio canonis.

7) Ad tertium dicendum q. tres immersiones quando
sunt in baptismo cum forma verborū triplicata tenent vi-
cem vnius, quia sunt vnius rationis, & ad vnu effectum: si-
cut tres candelæ causant vnum lumen. Et tres homines
trahunt vnam nauem, & est vnus tractus sed forma con-
secrationis panis, & forma consecrationis vini sunt diuer-
sarum rationum, & super diuersam materiã, nec sunt ad
vnum effectum quantum est directē ex vi sacramenti. Et
ideo vna non dependet ex alia.

QVÆSTIO QVARTA.

Vtrum corpus Christi possit licitè sumi post medicē-
nam, vel post cibum sumptum per mo-
dum medicinæ.

Tho. 3. q. 80. ar. 8.

Tertio principaliter quæritur, vtrum Sacramentum
eucharistiæ possit licite sumi post medicinā, vel post
modicum cibum sumptū per modum medicinæ. Videtur
quod sic: quia non minor reuerentia debetur huic sacra-
mento iam sumpto quā sumēdo, sed sumpto hoc sacra-
mento licet medicinalia recipere, ergo & ante.

2) Item